మనం ఎప్పుడూ యింతే

(కథానిక)

ఇప్పుడు మూడంతస్థుల మేడ వుండేచోట ఓ బ్రహ్మాండమైన ముళ్ళతోపు వుండేది. రాళ్ళతోను, రప్పలతోను నిండి, చీకటిపడ్డాక ఎంతటి మనిషినైనా హడల్ కొట్టించేది. కర్మవశాత్తు రాత్రి ఆ తోవగుండా వచ్చేవారు, అక్కడ పాములే వున్నాయో, భూతాలే వున్నాయో లేక దొంగలే వున్నారో అని దిగులుపడిపోయేవారు. ఆ స్థలం "నాది" అన్నవాడెవడూ లేడు. ఎవరిదైతే ఎవరికొక్కవాలి? ఏం చేసుకోవాలి? అక్కడో క్షణం నిల్చుండలేరుగా! భయంకర ప్రదేశం. కానుకతో ఇస్తామన్నా ఎవరూ పుచ్చుకోరు.

యుద్ధం ముమ్మరంగా సాగుతున్న రోజులవి. పల్లెటూళ్లలో తాత తండ్రులు గడించిన ఆస్తిపాస్తులుగాని, మడీ మట్రాగాని లేని సీరపాణి పట్నం చేరుకున్నాడు జీవనోపాధికి. ముళ్లతోపు స్థలంలో ఒక పాక నిర్మించుకున్నాడు. చేతినున్న ధనం కాస్తా వెచ్చించి అందులో ఓ చిన్న టీదుకాణం పెట్టుకున్నాడు.

మొదట్లో అమ్మకం తృప్తికరంగా వుండేది కాదు. రోజంతా శ్రమిస్తే రెండు రూపాయలొచ్చేదేమో! అది కుటుంబానికి చాలక కటకటలాడిపోయేవారు. ఇంత కష్టకాలంలో ఎట్లా అంతమందినీ పెంచగలనా అని దుఃఖిస్తూండేవాడు సీరపాణి.

ముళ్ళతోపు స్థలంలో పాక నిర్మించుకున్న వ్యక్తిని గూర్చి పలువురు పలువిధాల అనుకునేవారు. కొందరు వాడి గుండె నిబ్బరం గురించి ప్రస్తావించేవారు. కొందరు వాడిని వెర్రివెధవ కింద జమకట్టేవారు. వెర్రివెధవ కాకపోతే నిర్మానుష్యమైన స్థలంలో నివాసం ఏర్పరుచుకుంటాడా— అనుకునేవారు.

సీరపాణి టీ శుభ్రంగా చేసి యిచ్చేవాడు. తగినన్ని పాలు, తగినంత చక్కెర, తగినంత తేయాకూ, అందులోని సుగుణాలు. రుచివంతంగా వుండేది. అతను స్వహస్తాల్తో తయారుచేసి యిచ్చే టీ!— అతడు స్వయంగానే టీ కలిపి యిచ్చేవాడు, చేస్తున్న సాడే ముప్పాతిక పనికి నౌకర్లు కూడానా అని.

కర్మాగారాలనుండి తిరిగివచ్చే పాటక జనానికి సీరపాణి టీ తీరని ఆహ్లాదం కలిగించేది. కప్పు టీ త్రాగి పగటి పరిశ్రమంతా మరచి హాయిగా, ఖులాసాగా పాటలు పాడుకుంటూ గృహాలకు చేరుకునేవారు కూలీలు. రాను రాను సీరపాణి టీ దుకాణం మన్మథబాణం అయింది. ఇంటివద్ద నున్నప్పుడూ, యంత్రాల్లో పనిచేస్తున్నప్పుడూ వారికి సీరపాణి టీవైపే ధ్యానం. ఎప్పుడు పోయి ఓ కప్పు టీ త్రాగి వస్తామా అని ఉవ్విళ్లూరుతుండేవారు.

సీరపాణి టీ ఖ్యాతి ఒక యంత్రాగారాల్లోకే కాదు, పెద్దపెద్ద ఆఫీసర్లలోకి సైతం ప్రాకిపోయింది. తామూ త్రాగదలిచేవారు. కానైతే అదో తాటాకుల పాక. అందులో బెంచీలుండవు. సూట్లతో బూట్లతో అక్కడికెట్లా పోయి టీ త్రాగగలమూ అని జంకేవారు. బంట్రోతులచేత తలో కప్పు టీ తెప్పించుకుని చాటుచాటుగా చప్పరించేవారు. ఎక్కడిదంటే ఇంటిదగ్గరదేనండీ అనేవారు.

సీరపాణి ఎంత చకచకా తయారుచేసినా తండోపతండాలుగా వస్తున్న జన సమూహానికి టీ అందించలేక పోయేవాడు. అందించకపోతే వ్యవహారం చెడుతుంది. వ్యవహారం చెడితే వ్యాపారం సన్నగిల్లి మలమలా మాడవలసివస్తుంది యావత్తు కుటుంబం. చేసేదేమీలేక ఒకరిద్దరు నౌకర్లని ఇరవై రూపాయల జీతంపై నియమించుకున్నాడు.

రాబడి ముందుకి సాగిపోయింది. రోజుకి ఎట్లా చూసినా యాభై రూపాయల టీ చెలా

బులుసు-జీ-ప్రకాశ్

మణీ అయేది. ఖర్చులుపోను అధమం పాతిక రూపాయలు నిష్కర్షగా మిగిలేవి: అంటే నెలకి దాదాపు ఏడెనిమిది వందలు. పీనుగు లాంటి సీరపాణి ఏనుగు అవుతున్నాడు. ఐశ్వర్యం వరదలాంటిది.

వ్యాపారం పెంచదలిచాడు. దుకాణాన్ని ఆకర్షణీయంగా చేయదలిచాడు. ఆర్జించిన ఆయిదారు వేల రూపాయిల్నీ వెచ్చించి సుందరమైన ఓ చిన్న భవనం కట్టించాడు. కుర్చీలూ, బల్లలూ, అద్దాలూ ఒకటేమిటి అన్నీ. సిరాప్రాత అట్టముక్కని తీసేసి దాని స్థానే "హిమాలయన్ కాఫీ అండ్ టీ స్టాల్" అన్న పెద్దక్షరాల బోర్డుని శిల్పిచేత ప్రాయించి తగిలించాడు. భవనం యావత్తూ విద్యుత్కిరణాల మయం. కలకల్లాడుతూ వుంది.

దుకాణానికి రావడం దర్జాకి లోపంగా పరిగణించిన ఘరానా మనుషులందరూ బాహాటంగా బయల్దేరారు. శ్రామికులు సరేసరి ఎప్పుడూ వస్తూనే వుండేవారు ప్రతి ఘడియ. అదొక ఉత్సవం, అదొక తీర్థం, అదొక మహాక్షేత్రం! అతిథుల వినోదానికి రేడియో సెట్టు కూడా కొని అమర్చాడు సీరపాణి.

పాకశాలలో పదిమందికి పైగా నిపుణులు పనిచేస్తున్నారు. ఫలహారా లందిచ్చేవారు పదముగ్గురు. సీరపాణి రొక్కం అందుకుంటూ అప్పుడప్పుడు పనివాళ్లని తనిఖీచేసి వస్తూండేవాడు.

స్టాల్ కల్పవృక్షమైంది. కనకాన్ని వర్షించింది.

సీరపాణి దృష్టి ఇతర వ్యాపారాలమీదికి మళ్ళింది. మరికొన్ని కూడా చేస్తే దేంట్లో నష్టం వచ్చినా, ఇంకో విధంగా సర్దుకోవచ్చునని అతని ధీమా.

జనపనారలో మహిమవుంది. దయతలిస్తే అది మీదికెత్తేసి కుబేరుడంతవాణ్ణి చేసేస్తుంది. లేదా అధః పాతాళంలోకి అణిచేసి సన్యాసిని చేసి పారేస్తుంది. జనపనార సంగతి అట్టిది. అది యెన్నడూ సీరపాణిని మోసం చేయలేదు. అతనికో కారు, కొన్ని వేల రూపాయిలూ బహూకరించింది.

ఆ సమయంలోనే ఒక పెద్ద షావుకారు దివాలా తీశాడు. దివాలా కాదు, అప్పులెగేసేందుకు ఎత్తిన ఎత్తని అంటారు అసంఖ్యాకులు. ఆస్తులన్నీ భార్య పేర జాగ్రత్త పరచిన మీదటే "దివాలా" అని ప్రకటించాట్ట. జాగ్రత్తలో కొంచెం మతి తప్పడంవల్ల అతని మిల్లు ఒకటి వేలానికొచ్చి పడింది. సీరపాణి తరిజూసి లంకించుకున్నాడు. ఏభైవేల రూపాయలు విలువగలిగిన పెద్ద మిల్లుని అట్లా సులభంగా పదివేలకి సంపాదించగలిగాడు సీరపాణి. చేతిలో మిల్లుండడంవల్ల వ గత్తాస్తు నూనె డబ్బాల్లోకి దించాడు.

ఇవన్నీ ఒకెత్తు. చీకటి బజారు ఒకెత్తు. చీకటి బజారు వ్యాపారం చేస్తే రెట్టుకి మూడు రెట్లు లాభం. ఆ కిటుకు కూడా సీరపాణి గ్రహించగలిగాడు. ప్రభుత్వం కంట్రోల్లో వున్న బజార్లో దొరకని వస్తువుల్ని చాటుగా పోగుచేశాడు. రహస్యంగా అమ్మించేడు. బజార్లో వస్తువు దొరక్క తహతహ పడుతున్న ప్రజ ఎంత ఖరీదన్నా ఇచ్చి సీరపాణి గిడ్డంగుల్లోంచి కొనుక్కుపోయేవారు. సీరపాణికి బ్యాంకులో నిల్వలు పెరగజొచ్చాయి. ధనం వెయ్యడమేగాని తియ్యడం అతనెరగని విద్య.

ఊళ్ళో నాలుగుమిల్లులు, పది రేషన్ కొట్లు ఒక బంగారు, వెండినగల దుకాణం, అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా ఏడెనిమిది ఒకటోతరహా కాఫీక్లబ్బులు అతనికున్నాయ్. అన్నింటినుంచి అనర్గళంగా డబ్బు ప్రవహించుకొస్తోంది.

మ్యునిసిపాల్టీనుండి పలుకుబడినంతా వినియోగించి ముళ్లతోపు స్థలం అందుకున్నాడు. అందులో ఇప్పుడు కనిపిస్తూందే ఆ "మూడంతస్థుల మేడ!" అది కట్టించుకున్నాడు. దర్జాగా కులాసాగా బ్రతుకుతున్నాడు ఏ వంకాలేక. ఇంకా ఎన్నో స్థలాల్లో ఎన్నో మేడలున్నాయతనికి—

* * *

శివసుందరశర్మకి జీవితం చాలా దుర్భరంగా వుంది. ఎంతో చికాకు కలిగిస్తోంది. నెలముప్ఫై రోజులూ, అహోరాత్రులు, నిద్రాసుఖాలు పరిత్యజించి పనిచేస్తే నెలచివర కంపెనీవారు ఎనభైరూపాయిల జీతం ముట్టజెబుతారు. పేరుకే

జీతం ఎనభైరూపాయిలు! ఎనిమిది చిల్లిగవ్వలైనా కాకుండా మూడో తేదీ మధ్యాహ్నం రెండుగంటలకల్లా మాయమై పోతాయ్! అందులో సగం అప్పులికి జమ. మిగిలింది ఇంటి బాడుగకి, అంట్లదాసీకి, చాకలికీ, మంగలికీ మరి కొన్నింటికీ చాలనే చాలదు. తిరిగీ ఎప్పటిలాగే ఇక్కడా అక్కడా చేబదుళ్లు.

పిల్లలు బట్టలు కుట్టించమంటారు. భార్య నగలూ, చీరలూ కొన్నారుకా రంటుంది. అక్కచెల్లెళ్లు ఏవేవో అడుగుతుంటారు. తల్లి తన అసమర్థతకి దుఃఖిస్తూంటుంది. చుట్టాలూ స్నేహితులూ అతి ప్రేమతో శర్మ బాగోగులు పరీక్షించడానికి పలుమార్లు వచ్చి పోతుంటారు.

వీరందరికీ ఏం పెట్టను?

ఉదయం పదిగంటలకనగా హడావిడిగా భోంచేసి కచేరీకిపోతాడు. రాత్రి తొమ్మిది గంటలవరకూ పనిపాట్లు చేసుకుని చచ్చిచచ్చి ఇల్లు చేరుతాడు. ఈలోగా ఆకలేస్తే, క్లబ్బుకు పోయి కాస్త ఫలహారమూ, కాసింత టీ త్రాగడానికి దినానికో అర్థచొప్పున నెలకో పదిహేనురూపాయ లుండితీరాలి.

దయతల్చి ఎవడిస్తాడు సొమ్ము?

మితిమీరిన పరిశ్రమవల్ల తనకో, తనవారికో జబ్బు చేస్తుంది. డాక్టరు ఖరీదైన మందులు చెబుతాడు. గళాని కెముక లేకుండా ఫీజు తెమ్మంటాడు. జబ్బు మనిషిని స్మశానానికి పంపించడమా? డబ్బుకోసం వీరినీ వారినీ పోయి యాచించడమా?

యాచనకాలం గతించి చాలారోజులయింది. యాచకుల్ని కనికరించేవారెవరూ లేరీ సమాజంలో. యాచనవల్ల ప్రయోజనం సుతరామూ లేను.

వర్తమానం యింత విపరీతంగా వుండగా భవిష్యత్తు తల్చుకుంటే గుండె తడి అసలే ఆరిపోతున్నది.

“రేపు సాయంత్రం అయిదుగంటల్నుండీ మీ ఉద్యోగం మాకక్కర్లేదు. దయచేయండి శర్మగారూ!” అని తాఖీదు బనాయిస్తే?

రేపే అనగా రేపే కాదనుకోండి. ఏదో రోజున వారు పొమ్మనక తప్పరు. తనకీ వుద్యోగం శాశ్వతం కానేకాదు. పొమ్మన్న వెంటనే కుర్చీ ఖాళీచేసి బయటికి నిష్క్రమించవలసిందే!

ఉద్యోగం ఉద్వాసనయిన వెనక శివసుందర శర్మకి గత్యంతరమేమిటి? — పిల్లల్ని ఎట్లా పోషించగలుగుతాడు? ఏ సందో గొందో చూసుకోవాలి. ఛాఛా! ఈ ఉద్యోగం ఉండి ఏం సుఖం? లేకేం సుఖం?

శ్రమ దండుగే! పొట్టకే చాలదు ఆర్జన! మరొక పనిచేసేందుకు వీలివ్వవు, నియమ నిబంధన్లు. పారతంత్ర్యం! లేని భయం నటించాలి. భక్తి చూపించాలి. ఓ దినం దరఖాస్తు పెట్టుకోవాలి విశ్రాంతికి. లేదు పొమ్మంటే మారు మాట్లాడక కుక్కినపేనులా కచేరికి [illegible] పోవాలి. కాయాన్ని కష్టపెట్టాలి.

శివసుందరశర్మ దీర్ఘంగా ఆలోచించాడు.

సీరపాణి స్థితి జ్ఞాపకం వచ్చింది. అతడి మొదటి స్థితీ, యిప్పటి స్థితీ ఎవరెరగంది? పదేళ్ళ క్రితం తినడానికి పట్టెడన్నం లేని మనిషి బహునాజూకైన “మూడంతస్తుల మేడ” ఇంకా ఎన్నో మేడలు కట్టించుకున్నాడు. వందలూ, వేలూ ఆర్జించుకుంటున్నాడు. ఫోర్డు కారులో సాయంత్రంవేళ మాత్రమే చల్లగాలికి షికారు వెళుతున్నాడు. అతడి మాటంటే ఎక్కడలేని మర్యాద; పెద్దవారికిసైతం జవదాట శక్యం కానిది. అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైన విషయం: మానవ జీవితానికి అవసరమైన స్వేచ్ఛాసుఖాలు రెండూ అతని కుపలబ్ధాలు.

ఇంత గొప్ప మనిషి ఎట్లా అయ్యాడు?

వర్తకం! వర్తకం!

శివసుందరశర్మ భార్యవద్దకు పరుగునపోయి నిల్చున్నాడు. ఆమెవద్ద పెళ్ళికాలంలో తల్లిదండ్రులు పెట్టిన గాజుల జత ఒకటేవుంది. అదిమ్మని ప్రాధేయపడ్డాడు. ఇస్తే వ్యాపారం చేస్తానన్నాడు. సీరపాణిలా ఐశ్వర్యం సంపాదిస్తానన్నాడు. తదుపరి మేడలు, మిద్దెలు, నగలు నాణ్యాలు, కార్లుగీర్లు, ఎన్నో ఎన్నో!

“ఎండ నీ వంక లేరి చూడదు” అని తను కట్టుకున్న స్వాప్నిక జగత్తు నామెకి చూపించి, ఎల్లాగో గాజుల జత సంపాయించుకున్నాడు.

క్షణంలో అతని దేహం బజార్లో సీరపాణి దుకాణంలో దూరి కూర్చుంది. జతకు రెండు వందలు ఖరీదు వచ్చింది.

ఈ ధనంతో ఏ వర్తకం చేస్తే లాభసాటిగా [illegible]ది?

[illegible] బాగా

లాభ నష్టాల సంగతి వర్తకుల[illegible] తెలుస్తుంది. ఆ శాఖలో వారే నిపుణులు. చేసే పని ఏదైనా జాగ్రత్త అవసరం కాబట్టి వారితో సంభాషించిన మీదటనే వ్యాపార నిర్ణయం చేసుకోడం ఉత్తమమని భావించి, ఒకరిద్దరు వర్తకుల్ని వారివారి వ్యవహారాల ఆర్థిక పరిస్థితిని గూర్చిన భోగట్టా తెలియ జేయ మని అడిగాడు.

అందరూ తాము చేస్తున్న వ్యాపారం ఒట్టి దండగేనని నచ్చజెప్పజూచారు. ఇప్పట్లో కొను గోలు ధరలు లావనీ, అమ్మడు వెల సల్పమనీ, యథార్థానికి అంగులో తేడా అనేది లేదనీ, ఖర్చులే జాస్తి అనీ, ఐనా తలదూర్చాం గనక లాభమో నష్టమో వ్యాపారాన్ని విడవకుండా పేరుకి మాత్రం సాగిస్తున్నామనీ చెబుతూ కళ్ల మ్మట బొటబొటా నీళ్లు కార్చారు.

శివసుందరశర్మ వాళ్ళమాటలు నమ్మలేదు. వ్యాపారానికి గోప్యం ఉండవల్సిన లక్షణం. వర్తకులెన్నడూ నిజాన్ని చెప్పరు. నష్టం వస్తోం దని వారంటే లాభమని అర్థం చేసుకోవాలి. లాభంలేని వర్తకుడు ఎవడు? ఎవడంత నష్టానికి ధనాన్ని ధారబోసే వ్యక్తి?

ససేమిరా ఏమైనా వ్యాపారం చేయడా నికే నిశ్చయించుకున్నాడు శర్మ. నడిబజార్లో గది అద్దెకు తీసుకుంటాడు. బీరువాలు, బల్లలూ, కుర్చీల్తో గదంతా నింపి పారేస్తాడు. వీధు లన్నిటా అఖండప్రచారం చేయిస్తాడు. అద నంగా కొంతసొమ్ము కావల్సొచ్చినా జంకడు. అవసరమైతే స్వగ్రామంలోని పెంకుటిల్లు వెచ్చించడానికి కూడా సిద్ధం.

తన తెలివితేటలు ఈ సరికే బూజుపట్టి పాడైపోయాయి. ఇప్పుడైనా సమయం మించి పోలేదు. వాటి నన్నింటినీ కేంద్రీకరించి, తా నెంత వ్యవహారదక్షుడో, ఎంత అదృష్టవంతుడో లోకానికి తెలియజేయాలని పట్టుబట్టాడు.

తాను నిజంగా చచ్చు పెద్దమ్మ కాడు. అలా చేసిందా నౌకరీ. కడుపు కాల్చి గాడి దనిచేసి పారేసింది. పరువుతీసి బయటపెట్టింది. దానికి రేపటితో స్వస్తి. రాజీనామా ఉత్తరం వ్రాసి జేబులోనే వుంచుకున్నాడు. అందులో నిశితమైన పదజాలాన్ని వాడి నౌకరీని తిట్టి [illegible]నాడు. దాని పరువు సంపూర్ణంగా తీసి [illegible] అందిస్తాడు బయటపెట్టాడు. మర్నాడు[illegible] యజమానికి 'నమస్తే! నీ ఉద్యోగం నువ్వే చేసుకో!' అంటాడు. ఎన్నడూలేనంతదర్జాగా, ధీమాగా, యజమాని కళ్లెదటే సిగరెట్టు ముట్టించుకుని అక్కణ్ణుంచీ కొల్చుకువస్తాడు. అవును. యజమాని భయం ఇంకా దేనికి? తనకీ అతనికీ మరేం సంబంధం? అతనెంత స్వతం త్రుడో తానంత స్వతంత్రుడు. ఎవరిగొప్పవారిది. ఒకరికి వంగి, వంగి సలాములు చేయవలసిన అవు సరంలేదు ఏ ఒకరికీ. ఎవర్నిచూసి, ఎవరూ భయపడ నక్కర్లేదు. ఎవరికితగ్గ వ్యక్తిత్వం వారికుంది.

నడిబజార్లో జనార్దనం ఎదురై – "ఏమిట్రా శర్మా వ్యవహారం? ఇక్కడ తిరుగుతున్నా వెందుకు?" అనడిగాడు.

తాను వ్యవహారం చేయదల్చుకున్న సంగతి జనార్దనం గాడికెట్లా తెలిసిందో.

"అవును తమ్ముడూ! వ్యవహారం చేద్దామనే అభిలాష కలిగింది. ఏం చేద్దామా అని ఆలో చిస్తున్నాను. నువ్వుచెప్పు, ఏదిచేస్తే బావుం టుంది" అన్నాడు జనార్దనంతో.

"నీకు కెందుకురా అబ్బీ! వ్యవహారం? ఉద్యో గంచేస్తూనే ఉన్నావుగదా! హాయిగా కులా సాగా వుండక ఈ రొంపిలో దిగడానికి బుద్ధి పుట్టిందేం?" అన్నాడు.

"నీకు సుఖంగా కనిపిస్తుందేమో! కాని యమయాతన పడుతున్నాను తమ్ముడూ, ధనం చాలకా, నేచ్ఛలేకా! వచ్చిన జీతపు రాళ్ళన్నీ హెచ్చు ధరలకే వెచ్చపెడుతున్నాను. ఎన్నా ళ్ళని ఈ ప్రయాస? దీనికి తుదీ మొదలుఅన్నది లే నే లేదా? అంతుకనుక్కోవాలనే నిశ్చయించు కున్నాను. ఆర్జించిన విజ్ఞానం యావత్తూ ధార పోసి, వర్తకం చేసి ఐశ్వర్యం సంపాదించదలచు

కున్నాను. ఆర్థిక సిద్ధాంతం లేని మనిషి ఒక మనిషి కాడు. నాకో స్వాతంత్ర్యం గమ్యం. నేను త్వరగా దొర్లిపోతాను గమ్యం వంకకి. ఎల్లా జీవితం సఫలం కాదో చూసి తీర్తా!''

''నువ్వు చూసి తీరేది నీ జీవిత సాఫల్యం కానే కాదు. ఎందరివో జీవితాల వినాశనం'' అన్నాడు జనార్దనం.

''ఇతర్ల జీవితా... నాకూ సంబంధ మేమిటి? నె బాగుపడితే తక్కిన వారికేం కొదువ?'' అన్నాడు శర్మ.

''తక్కినవారు చెడితేనే నువ్వు బాగు పడడం. నీ లాభాలు ఒరుల నష్టాలు. వారి ఆక్రందనే నీ ఆర్జన! ఇందాక హెచ్చు ధరల గూర్చి గోలపెట్టావు చూశావూ! అల్లాగే నిన్ను గురించి అందరూ గోల పెడతారు. నిన్ను బ్రహ్మరాక్షసు డంటారు. పీడించుకు తింటున్నా వంటారు. కడుపు మిక్కిలి మండితే, నీ భాండాగారం యీవత్తూ అర్ధరాత్రి లూటీచేసి పారేస్తారు. ఒకవేళ హత్యకూడా చెయ్యబడవచ్చు నువ్వు. వీటన్నిటికన్నా, ప్రస్తుతం నువ్వు చేస్తున్న నౌకరీయే ఉత్తమం. ఎవ్వరూ నిన్ను చూసి దుఃఖించరు. ... ఇతరులు నిన్ను చూసి దుఃఖించినంతకాలం, నువ్వెంత దుఃఖించినా ఫర్వాలేదు'' ఒక్క లెక్చర్ దంచాడు జనార్దనం.

గిర్రున తిరిగాడు శివసుందరశర్మ. గబగబా సీరపాణి వెండి బంగారు దుకాణం చేరుకుని, జేబులోని నోట్లకట్టను విసిరేసి, గంటక్రింద చెలామణీచేసిన గాజుల జత వాపసు చెయ్యమని అడిగాడు.

''క్షమించండి బాబుగారూ! బంగారు ధర పెరిగిపోయింది. మరి పదిరూపాయ లివ్వండి, వాపసుచేస్తా మీ జత'' బదులిచ్చాడు బేహారి.

కథానిక

గ్రహాలూ - రాసులూ

ఇచ్ఛాపురపు జగన్నాథరావు

శ్రీపతి సావిత్రిని వివాహం చేసుకోబోతున్నాడంటే నేను ఆశ్చర్య పడలేదు. మొదటి కారణం (నేను ఆశ్చర్య పడక పోవడానికి) సావిత్రి చాలఅందమైన అమ్మాయి అవడము. రెండోది ఆమె చదువుకున్న దవడము.

క్లబ్బులో ఒక ప్రక్కకి పిలిచి శ్రీపతి తొలి నాడు అన్నాడు, ''నీతో చిన్న విషయం చెప్పాలి'' అని.

చెప్పమన్నాను.

''సావిత్రిని నేను వివాహం చేసుకోవడం గురించి నీ ఉద్దేశం ఏమిటి?'' అన్నాడు.

వాడు ''సావిత్రిని గురించి నీ ఉద్దేశం ఏమిటి?'' అని నన్నడగలేక ఇలాగ అడిగాడని తెలుసు. సావిత్రితో నాకున్న పరిచయాన్ని బట్టి అన్నాను: ''నీ జన్మ తరించింది. శుభస్య శీఘ్రం అన్నారు. త్వరగా కానీ'' అని.

ఆ మర్నాడు శ్రీపతి కొంచెం బిక్కమొహం వేశాడు. ఏదో జరిగిందనుకుని, నేనే అడిగాను, ''ఏం, ముఖం వేలవేశావ్?'' అని.

ఆవేళ అనుకున్నట్టుగానే సావిత్రి తండ్రి వెంకట రమణయ్యగారు, గోపాలంగారికి (శ్రీపతి తండ్రి) సావిత్రిని శ్రీపతికిచ్చే ఉద్దేశం ఉందనీ, వచ్చి పిల్లని చూసుకోవలసిందనీ కబురు పెట్టారట. దురదృష్టవశాత్తు గోపాలంగారు సిద్ధాంతితో కలిసి మర్నాడు వస్తామని కబురు పెట్టారట వెంకట రమణయ్యగారికి.

''సిద్ధాంతి అంటే మా నాన్నకి చాలా గురి ఉంది. ఏదో చవటకబురు చెప్పి అమ్మాయిలో ఏదో అవలక్షణం ఉందని చెప్పేడంటే ఏమిటి దారి?'' అంటాడు శ్రీపతి.

సిద్ధాంతి మా వూళ్ళో చాలా పలుకుబడి ఉన్నవాడు. జ్యోతిషమూ, సాముద్రికమూ అతని ఆయుధాలు. ఊరిలో పెద్దలు గెడ్డం